

YENİ AZƏRBAYCAN Ədəbiyyat

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından noşr olunur 13 aprel 2003-cü il № 82 (1562) Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı Qiyməti 1000 manat

Gəldin də neçin pənbə buludlar kimi axdın...

Hüseyn Cavid

Gəldin də neçin pənbə buludlar kimi axdın.
Bilməm, niyə gətdin, niyə döndün, niyə baxdın?
Şimşək kimi çaxdın da, neçin könlümü yaxdın
Bilməm, niyə gətdin, niyə döndün, niyə baxdın?

Sərpildi alov ruhuma süzgün baxışından,
Sarsıldı da həp məniyim, ey afəti-dövrən.
Gəl, gəl olayım səndəki hər cəlvəyə qurban
Bilməm, niyə gətdin, niyə döndün, niyə baxdın?

Zərifə xanım Əliyevanın əziz xatirəsinə

Böyük kişilərin böyük xanımları...

Böyük kişilərin böyük xanımları olar. Böyük problemlərin, böyük cəngəllərin sirri və ağırsı ürayində eve dönmə böyük kişiləri ancaq böyük xanımların sakit, mülayim, müdrik və rahat baxışları qarşılaya bilər. Ovsunlayar və hər şeyi unudurur bir az da.

Süfrədə çay və qızılgül mürrəbəsi. Uşaqlar hələ balacadı. Hələ ki asudəliddi.. Hələ böyük yolun əvvəli. Mülayim bir səs "darıxma" deyir.

Sabahki gün böyük xanımlar eyni tövrlə, belə də bir az daha artıq mülayimliklə, göydə Allahın, yerdə isə yalnız böyük kişilərin sezdüyü pıçıltılı duayla yola salır ömür-gün yoldaşını. Yola salır ki, xoşbəxtlik uzansın, təkrarlansın, davam etsin. Dövlət və millət naminə görülən işlər yarıda qırılmasın...

Uşaqlar böyüdü-belə olmalıydı. Millət üçün işlər görüldü - sayızsız-hesabsız, bu məqsəddi və belə olmalıydı. Bütün bu vaxt ərzində böyük kişilərin arxasında böyük xanımlar vardı, onların duası vardı, yol çəkən sirlə baxışları vardı.

Bir gün böyük xanım nə yazıq ki, olmadı-ölüm qaçılmazdı. Dostlar arxa çevirdi, düşmənlər diş qıcıtdı- belə olmalıydı. Amma böyük kişi snımadı, çünki böyük xanımın duası ünvanına çatmışdı. Böyük kişilərin başı üstündeydi həmin dualar...

Böyük xanımların duaları heç vaxt ölmür...
Ruhunuz şad olsun, Zərifə xanım!

ƏBƏDİ MƏHƏBBƏT NAĞILI

Günəşin şəfaqlı abidəni qızıltı rəngə bürüyüb. Kişi dinməzce durub. Baxışları danışıq. Uzun bir ömrün sevgi nağili beləcə səssiz-səmərsiz vərəqlənir:

-Saçların ağarıb yaman...
-Sənsiz çətindir...
-Sən xoşbəxtsən... Oğlumuzun oğlunu görmək, nəvə toyu mənə qismət olmadı...
-Sən daha xoşbəxtsən... Torpaq itirmək ağrısı yaşamadın...
-Məzarlığa sükut çökür... Oyanmış torpağın eyni, ağacların tumurcuq yarpaqları...
-Elə bil, Kislovodskinin yazıdır...

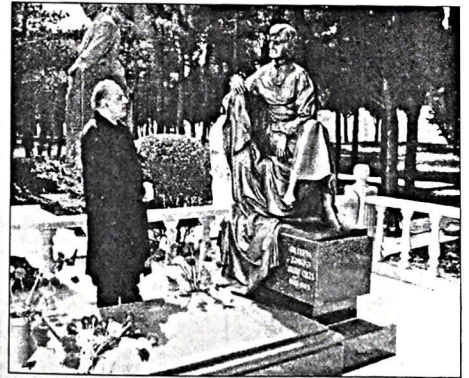
Dodaqları qaçır:
-Yadımdadı?
-Necə də xoşbəxt idik...
...Köhnə sovet məkanında həmişə xoşbəxt idi, tək onlar yox ki. Qurub-yaratmaq, insanları ağışuna almış çoxqun həyat. Amma lap gizlində, nəzərə çarpmayan bir məşin var idi ki, o insanların içərisindən seçdiklərini üyüdü toza döndürürdü. O insanları ki, onların ürayində hələ də sevgi var idi-millətine, vətəninə. O məşin bir-bir, gizli-gizli seçdiklərini götürürdü ki, heç kim duyuq düşməsin. İnsanları sındırıb, eynib, əzib iradəsinə tabe edirdi və tabe edə bilmediklərinin də illərini alırdı eynidən.

den. Seçilmiş, ayrılmış insan ona verilmiş ömür payını ən böyük əzab kimi sevdiklərindən uzaqlarda yaşayırdı...
O yaz ətilri Kislovodsk yayını həmin məkanda yaşamışdılar. Hər şey bir vaxtlar azərbaycanlıların sevimli istirahət yeri olan bu şəhərdən başlamışdı. Təsədüfmi, təalemi qarşılaşmışdı onları. O qarışıq qız göy-göy oğlanın baxışlarına hopmuşdu ömürlük. Sonralar təhsil üçün Leningradda gədənə də özüylə aparmışdı onu o soyuq şəhərə. Bakıdan gələn qarışmış məktublarını daha şirin edən o qızın valideynləri haqqında ya-

zılmış birçə kəlmə söz olardı. Ona ele gələrdi ki, yaman gecikir məktubların arası. Sonra Bakıya döndü. Milli Təhlükəsizlik Komitəsinin zabit vəsiqəsi, tapança, bir də ananın alle qurmaq tekiydirdi. Oğul toyu etmək, nəvə görmək arzusunda olan ananın beyəndiyi qızlar, qohumların namizədləri. Həmişə bir-birindən gözəl, ismətli... Yox. O qarışıq qızın siması yaddaşından silinmədi, Ananın xeyir-duası: "Könüli sevmə göyçək olar, teki xoşbəxt olar".
Uzaq tanışlıqların onlara qonaq gəlməsindən sevinmişdilər. Heç demə, bu hüdnürboy oğlan həm

də çekist imiş. Amma lap az vaxt ərzində allayə bəla üz verdi. Əzilmək, məhv olmaq növbəsi Əziz Əliyevanın ailəsinin idi. Respublikanın birinci şəxsi bu gözəl allim, vətənpərvər insanı özünə rəqib bildiyindən onu məhv etmək qərarına gəlmişdi. O isə başını aşağı salıb öz işiylə məşğul idi. Paytaxtın civarında kör-köhnə bir xostaxanada insanlara şəfa paylayırdı. Qohumların, yaxınların, hətta telefonla hal-əhval tutmağa qorxduğu bir vaxtda o ucaboy çekistin Əziz Əliyevin qapısını yenidən döyməsi alle üzvlərini bir az təəcübləndirdirdi, təkə o qarışıq qızdan başqa... Ananın dilayilə Allahdan dilənən xoşbəxtlik hansı təlislərə qalib gələcəkdə. Nağillərin yeddidi başlı ejdahası, gözəlləri oğurlayıb qalaçasında əsir edən divlər deyildi o xoşbəxtliyin yolunu kəsən. O təkə Azərbaycanda 80 minə yaxın insanın ömrünə son qoyan, taleyini qırıqlayan, yaşamaq haqqını əlindən alan dənşəttli represiya məşini idi.
... - Yoldaş Bağirovun onun atasına olan münasibəti məntidir. - Billirəm...
Bu, Yemilyanov İdi. KQB-nin rəisi.
-Səndən ötrü yaman qorxurdum. Razıydım ki, ayırlıq, teki se-

nə bir şey etməsinlər.
-Mən seni həyatım qədr sevirdim...
...-Yenə görüşürsünüz. O sənin haqqında yüksək fikirdədir. Sənin kimi çekistli itirmək istəməzlik.
-Sevdiyim insandan imtina edə bilərəm...
...-Qorxurdum ki, sənə nəsə etsinlər.
-Səni tək qoya bilməzdim...
Uzun olmasa da, ömürlük yaşanacaq bir xoşbəxtlik gəlirdi bundan sonra. Cəmi otuz il sürdü o xoşbəxtlik Zərifə xanımın - o qarışıq, şıltaq qızın qız yaddaşından süzülüb gələn sevimlili, sədəlik təccəssümü olan qadının el atası- bir alle başçısının oduna

pərvanə kimi yanmasıyla.
...Məzarlığa sükut hökm sürür. Budaqlarda ötən quşlar da susub.
-Axaşamlar yaman soyuq olur...
-Özündən müğayət ol...
Asta-asta gədən Kişini qadının postamentdən baxan sevgi dolu baxışları müşayiət edir.
Anasının əlindən tutmuş balaca bir qız piçiləyir:
-Ana bax, bu ki, Heydər babadır.
Havadan yenice oyanmış torpaq qoxusu gəlir. Artıq günəş çıxıb.
Azərbaycan prezidentinin iş saati başlayır.

KƏBÜTƏR